

Araştırma/Research

DOI: 10.7822/omuefd.742422

OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi

OMU Journal of Education Faculty

2020, 39(2), 153-178

Değerler Eğitimi Açısından Müzik Dersi Kitaplarındaki Çocuk Şarkıları

Mehmet KARA ¹, Tuğba EMİRHAN ²

Makalenin Geliş Tarihi: 25.05.2020

Yayına Kabul Tarihi: 19.10.2020

Online Yayınlanma Tarihi: 31.12.2020

Çocuk, değerler eğitimi ilk olarak iç sosyal çevresi olan ailesinden öğrenir veya edinir. Daha sonra bu değerlerin uygulandığı yer ise dış sosyal çevresi olan sokak ve okuludur. Birey toplum içinde yaşarken öğrendiklerini pekiştirir, geliştirir ve böylece kendi kişiliğini oluşturur. Müzik; insan davranışlarında, ruhunda, fitratında ve yaşamında derin etkiler bırakan bir sanat dalıdır. İnsan küçük yaşta müziğe daha düşkün ve yatkındır. Dolayısıyla çocuk gelişiminde müzik dersi göz ardı edilemeyecek kadar önemli bir alandır. Bu çalışmada 2019/2020 eğitim öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu tarafından onaylı, ilkokullardaki 1-4. sınıf müzik dersi kitaplarında yer alan çocuk şarkıları, değerler eğitimi açısından incelenmiş, bu şarkılardaki değerler tespit edilerek şarkı metinlerinin değerler eğitimi bakımından önemine dikkat çekilmiştir. Müzik dersi kitaplarında yer alan toplam 60 adet çocuk şarkısı nitel araştırma yaklaşımlarından doküman tarama modeli esas alınarak incelenmiştir. Söz konusu kitaplardaki şarkı metinleri, taranarak değerler fişlenerek sınıflandırılmış, iletiler çıkarılmış ve bunlara bağlı tespit ve değerlendirmeler yapılmıştır. Ayrıca ilkokuldaki müzik dersi programı dışında tüm derslerin (Hayat Bilgisi, Türkçe, Matematik, Görsel Sanatlar, Müzik, İngilizce, Beden Eğitimi ve Oyun, Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Fen Bilimleri) 2019 öğretim programları, öğrencinin kazanması gereken değerler açısından incelenmiştir. Araştırma neticesinde toplam 20 değere ait bulgu ve yorumlara ulaşılmış, incelenen şarkıların çocuklara değer aktarımı konusunda zengin örnekler içerdiği tespit edilmiştir. Bu sebeple değerler eğitiminde çocuk şarkılarından yararlanılmasının isabetli olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Değerler eğitimi, çocuk şarkıları, müzik eğitimi, Türkçe Eğitimi.

GİRİŞ

Milletler, kendilerine ait değerleri koruyabildikleri ve geliştirebildikleri sürece var olurlar. Farklı kültür çevrelerinde yetişen bireylerin olaylara bakış tarzının millî ve sosyal değerleri ölçüsünde farklılık göstermesi doğaldır. Fakat yeni nesiller; yaşanan teknolojik gelişmeler, yoğun iş hayatı, aile birliğinin zedelenmesi gibi nedenlerle millî ve insanî değerleri unutmaya ve bunlardan uzak bir yaşam sürmeye başlamıştır. Bu nedenle toplumsal yaşamda birtakım sorunların ortaya çıktığına yönelik şikâyetler veya tespitler, değişik vesilelerle gündeme gelmektedir. İlk sosyal çevresi aile olan çocuk; sevgiyi, saygıyı, sorumluluğu, dürüstlüğü, iyiyi, kötüyü bu kurumda öğrenir. "Bireyin aile içinde kazandığı bilgi, tutum

¹ Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, mehmeta@gazi.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4691-5460

² Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, tubaemirhan.meb@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1663-8450

Kara, M. ve Emirhan T. (2020). Değerler eğitimi açısından müzik dersi kitaplarındaki çocuk şarkıları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(2), 153-178. DOI: 10.7822/omuefd.742422

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2020, 39(2), 153-178.

ve değerler sağlam temelli ve diğer değerler ile uyumlu olmalıdır. Aileden sonra bireyin üzerinde toplumun etkisi başlar. Birey toplum içinde yaşarken gelenek, görenek, örf âdet ve töre ile ilgili değerleri, bilgileri ve tutumları öğrenmeye başlar.” (Ulusoy ve Dilmaç, 2014: 85) Okulda ise bu öğrendiklerini pekiştirir, geliştirir ve böylece kendi kişiliğini oluşturur. Bu süreçte çocuğun yanında durmak, ona yol gösterici olmak gerekir. Dolayısıyla toplum tarafından benimsenen, iyi olarak nitelendirilen bu değerlerin bireye gelişi güzel bir şekilde kazandırılması mümkün gözükmemektedir. Bu noktada değerler eğitiminden söz etmek gerekir. Çağlayan’a (2013: 95) göre; “Eğitim kurumlarında öğrencilerin düzeylerine ve ilgilerine göre değerler eğitiminin programlanması, tartışılması; aklın süzgecinden geçirilmesi gerekir.” Diğer yandan Yaman (2012: 19) ise değerler eğitiminden şöyle bahseder: “Bu süreç çok erken yaşlarda aile içinde başlatılmalı; örgün eğitim basamaklarının değişik süreçlerinde duygu oluşturma ve değer kazandırma etkinlikleriyle desteklenmelidir. Ailede, okulda, toplumda ve medyada ‘sevgi, saygı, hoşgörü, sorumluluk, vakur, adalet, aileyi önemseme, bağımsızlık ve özgür düşünebilme, iyimserlik, diğergamlık, duyarlı olma, dürüstlük, vefa, temizlik, konukseverlik, vatanseverlik’ gibi birçok değerın yapılacak etkinlikler ve uygulamalarla hayata geçirilmesi, davranışa dönüştürülmesi çok önemlidir.” Değerleri çocuklara aktarmanın ise birçok yolu vardır. Nitekim çocuk şarkıları da çocuklara değer aktarımında yararlanılacak önemli kaynaklardır. Zira müzik, yıllardır eğitimin temel bir parçası olarak Türk millî eğitim sisteminde kendine yer edinmiştir.

Çocukluk, duyguların düşüncelerin hızla değiştiği, yeni keşiflerin yapıldığı bir dönemdir. Yörükoğlu’na (2000: 13) göre, “Çocuk, gelişen bir insan yavrusu, olgunlaşmamış, ‘reşit’ sayılmayan küçük yurttıştır.” Dolayısıyla bu süreçte çocuğun farklı insanlar, mekânlar tanıma, değişik tecrübeler edinme talepleri olacaktır. Erikson (1984), “çocuğun bu öğrenme çabaları engellenirse çocukta yetersizlik duygusunun gelişeceğini” ifade eder. Çocuk şarkıları öğrencilerin bir yandan müzik becerileri geliştirilmesini bir yandan da değerleri daha kolay benimsemelerine katkı sağlayacaktır. Dolayısıyla millî ve sosyal değerlerle zenginleştirilmiş, çocuklara yönelik şarkılar onların bu beklentilerine cevap verebilir. Sevgi, saygı, dürüstlük, paylaşma, dayanışma, arkadaşlık, çalışkanlık, özgürlük gibi değerleri içeren çocuk şarkıları sayesinde çocuklar; hayatlarında hem beden ve ruhen hem de sosyal ve bireysel olarak başarılı ve mutlu olacaklar; geçmişle gelecek arasında bağ kurulabilecekler ve kültürümüze ait örneklere sosyal yaşamlarında yer verebileceklerdir.

Müzik; insan davranışlarında, ruhunda, fıtratında ve yaşamında derin etkiler bırakan bir sanat dalıdır. İnsan küçük yaşta müziğe daha düşkün ve yatkındır. Dolayısıyla çocuk gelişiminde müzik dersi göz ardı edilemeyecek kadar önemli bir alandır.

Müzik Dersi Öğretim Programı’nın amaçları şöyle sıralanabilir (MEB, 2019):

- Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek,
- Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak,
- Yaratıcılığını ve yeteneğini müzik yoluyla geliştirmek,
- Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik türlerini tanıyarak farklı kültürlerle ait öğeleri zenginlik olarak algılamasını sağlamak,
- Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak,
- Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek,
- Müzik ile ilgili çalışmalarda bilişim teknolojilerinden yararlanmalarını sağlamak,
- Bireysel ve toplu olarak nitelikli farklı türlerde şarkı dinleme ve söyleme etkinliklerine katılımlarını sağlamak,
- Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek,
- İstiklâl Marşı başta olmak üzere marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak,
- Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek,
- Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak,

- Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak amaçlarına ulaşmalarının sağlanmasıdır.

Müzik Dersi Öğretim Programı'nda alana özgü beceriler ise şöyle sıralanabilir (MEB, 2019):

1. Müziği tanıyabilme
2. Müzik - beden uyumunu sağlayabilme
3. Müziği bireysel veya toplu yapabilme
4. Müzikle toplum arasındaki bağı görebilme
5. Müzikle kültür, tarih ve estetik arasında bağ kurabilme
6. Müziği millî ve manevi değerlerle ilişkilendirebilme
7. Müziğin bir bilim dalı olarak da farklı bilimlerle ilişkisini kurabilme
8. Müziğin her insan için öğrenilebilir olduğunu anlayabilme
9. Dinleme, söyleme ve ritimsel etkinliklerle müzik yapabilme
10. Kendini müzik yoluyla ifade edebilme
11. Kültürel miras ve çeşitliliği geliştirebilme
12. Müzik teknolojilerini kullanabilme
13. Etkin müzik üreticisi olabilme

Müzik dersine özgü temel bilgi, beceri ve yeterlilikler; kazanımlar ile açıklamalardan hareketle müzik dersinin katılımcı, sürekli geliştirilebilir, yeniliklere açık ve değişime öncülük eden, millî, sosyal ve kültürel değerleri içeren bir yapıya sahip olması gerektiği söylenebilir. Dolayısıyla müzik dersi kitaplarındaki çocuk şarkılarından millî, manevi ve evrensel değerlerin çocuklara aktarılmasından faydalanılmalıdır. Bu noktada çocuklara yönelik şarkılar; içerdikleri kavramlar, değerler dil ve anlatım yönüyle çocuğun ilgisini çekebilmelidir. Bu nedenle bu şarkıların birtakım özelliklere sahip olması gerekmektedir. Söz konusu şarkılar, öğrencilere zevk vermeli, onların sanatsal becerilerini geliştirerek çocuklara değerleri aktarabilmelidir. Zira kendi karakterini bulma ve birey olma yolunda arayışa giren çocuk, arkadaş gruplarına dâhil olmaya çalışırken arkadaşlarından etkilenerek değerleri benimser. Bu sebeple çocuğun karşısına çıkacak olan şarkılar; onun hayatında, karakterinde, düşüncelerinde ve psikolojisinde önemli rol oynayacaktır.

İlkokuldaki tüm derslerde (Hayat Bilgisi, Türkçe, Matematik, Görsel Sanatlar, Müzik, İngilizce, Beden Eğitimi ve Oyun, Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Fen Bilimleri) öğrencinin kazanması gereken değerler 2019 programlarından hareketle incelenmiştir. Programların tamamında "değerlerimiz" başlığı altında aynı paragrafta yer verildiği tespit edilmiştir. Değerlerin öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamı olduğu ifade edilebilir. Ayrıca söz konusu programlarda temel insani özellikleri oluşturan değerler, hayatın rutin akışında karşılaşılan sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmeyi sağlayan kudretin ve gücün kaynağı olarak açıklanır. Değerlerini benimsemiş ve bu değerleri yaşamının bir parçası haline getiren insanların ülkesinin geleceğini şekillendireceği belirtilmektedir. Dolayısıyla değerler vasıtasıyla bireylere ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırılabilir. Ayrıca sözü edilen programlarda eğitim sisteminin sadece akademik açıdan başarılı, kişiler yetiştirmeyi hedeflemediği belirtilmiştir. Eğitimin gayesinin temel değerleri benimsemiş nesiller yetiştirmek olduğu ifade edilmiştir. Programlarda öğrencilere değer aktarımının nasıl yapılması gerektiği şöyle vurgulanır: "Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. "Eğitim programı"; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır. Öğretim programlarında yer alan "kök değerler" şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim,

sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına, hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.” (MEB, 2019).

Bu araştırmanın amacı 2019/2020 eğitim öğretim yılında kullanılan, ilkökul müzik dersi kitaplarında yer alan çocuk şarkılarındaki değerleri tespit etmek ve metinlerin değerler eğitimi bakımından önemine dikkat çekmektir. Araştırmanın alt amaçları aşağıda verilmiştir.

1. İncelenen müzik dersi kitaplarındaki çocuk şarkılarında hangi değerler yer almaktadır?
2. İncelenen müzik dersi kitaplarındaki çocuk şarkılarında yer alan değerlerin sınıf seviyelerine göre dağılımı nasıldır?
3. İncelenen müzik dersi kitaplarındaki çocuk şarkılarında tespit edilen değerler nasıl işlenmektedir?

YÖNTEM

2019/2020 eğitim öğretim yılında, ilkökulda kullanılan müzik dersi kitaplarındaki çocuk şarkılarında yer alan değerlere ilişkin unsurları belirlemeye yönelik bu çalışma nitel bir araştırmadır. Nitel araştırmayı Yıldırım ve Şimşek (2011, 39) “Gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma.” olarak tanımlamışlardır.

Araştırma Modeli

Bu araştırma, 2019/2020 eğitim öğretim yılında ilkökulda kullanılan müzik dersi kitaplarındaki çocuk şarkılarını değerler eğitimi açısından incelemeyi amaçladığından araştırmada nitel araştırma tekniklerinden doküman analizi kullanılmıştır. Doküman analizi, çalışmada kullanılacak dokümanların elde edilip belirli bir sistem içerisinde inceleme işlemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Verilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi

Çalışmada, 2019/2020 eğitim öğretim yılındaki 1, 2, 3, 4. sınıf müzik ders kitaplarında yer alan toplam 60 adet çocuk şarkısı incelenmiştir. Belirtilen kitaplar okunarak içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde derin bir işleme tabi tutulur, kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir. Kavramlar, araştırmacıyı temalara götürür ve temalar sayesinde olgular daha iyi düzenlenebilir ve daha anlaşılır hâle getirilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 227).

Çalışma Materyali

Araştırmanın çalışma grubunu Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu tarafından onaylı, 2019/2020 eğitim öğretim yılında kullanılan müzik dersi kitapları oluşturmaktadır. Çalışma grubu aşağıda belirtilen dört kitap ile sınırlı tutulmuştur.

1. İlkokul 1. Sınıf Müzik Ders Kitabı (MEB, 2019)
2. İlkokul 2. Sınıf Müzik Ders Kitabı (MEB, 2019)
3. İlkokul 3. Sınıf Müzik Ders Kitabı (MEB, 2019)
4. İlkokul 4. Sınıf Müzik Ders Kitabı (MEB, 2019)

Sözü edilen müzik dersi kitaplarındaki şarkıların tamamı araştırmaya dâhil edilmiştir. Bu kapsamda 60 adet çocuk şarkısı değerler eğitimi açısından incelenmiştir.

BULGULAR

Birinci Alt Amaca İlişkin Bulgular

Aşağıdaki tabloda incelenen müzik dersi kitaplarındaki çocuk şarkılarında tespit edilen değerlerin listesi verilmiştir.

Tablo 1. İncelenen kitaplarda bulunan değerlerin listesi

Affedicilik	Misafirperverlik
Arkadaşlık	Öğüt Verme
Barış ve Huzurdan Yana Olma	Özgürlük
Cesaret	Sabır
Çalışkanlık	Saygı
Dayanışma	Sevgi
Dürüstlük	Sorumluluk
Hüner Sahibi Olma	Tutumlu Olma
İlim İrfan Sahibi Olma	Vefa
Merhamet	Yardımseverlik

Tablo 1’de görüldüğü gibi incelenen müzik dersi kitaplarındaki çocuk şarkılarında toplam 20 değere ulaşılmıştır.

İkinci Alt Amaca İlişkin Bulgular

İncelenen müzik dersi kitaplarındaki çocuk şarkılarında yer alan değerlerin sınıf düzeylerine göre dağılımlarını gösteren tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 2. İncelenen ders kitaplarındaki çocuk şarkılarında bulunan değerlerin sınıf seviyesine göre dağılımları

1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	4. Sınıf
Çalışkanlık	Affedicilik	Çalışkanlık	Arkadaşlık
Hüner Sahibi Olma	Barış ve Huzurdan Yana Olma	Dayanışma	Barış ve Huzurdan Yana Olma
Öğüt Verme	Dayanışma	Misafirperverlik	Cesaret
Özgürlük	İlim İrfan Sahibi Olma	Özgürlük	Çalışkanlık
Sabır	Merhamet	Saygı	Dayanışma
Sevgi	Öğüt Verme	Sevgi	Dürüstlük
	Sabır	Sorumluluk	İlim İrfan Sahibi Olma
	Sevgi	Vefa	Merhamet
	Tutumlu Olma		Öğüt Verme
	Vefa		Saygı
	Yardımseverlik		Sevgi
			Sorumluluk
			Vefa

Tablo 2 incelendiğinde çocuk şarkılarında tespit edilen değerlerin sınıf seviyelerine göre dağılımı şöyledir: “4. Sınıf Müzik Ders Kitabı’nın” 14 değer, “3. Sınıf Müzik Ders Kitabı’nın” 8 değer, “2. Sınıf Müzik Ders Kitabı’nın” 11 değer, “1. Sınıf Müzik Ders Kitabı’nın” 6 değer içerdiği görülmektedir. Tablo 2’de görüldüğü üzere sadece “sevgi” değeri dört sınıf düzeyinde de yer almaktadır.

Üçüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular

İncelenen müzik dersi kitaplarındaki çocuk şarkılarında tespit edilen değerlerin nasıl işlendiğine ilişkin bulgular aşağıdaki gibidir:

1. Affedicilik

Affedicilik, kısaca yapılan hataları kin tutmadan bağışlamaktır. Hökelekli (2013: 297) affetmeyi, “Kişinin kendisine yönelik kusur işleyen ve onu inciten birine karşı, onun hak etmediği merhamet ve sevgiyi göstererek, güvenme, darılma, öç alma gibi olumsuz davranma hakkından vazgeçme isteği” olarak tanımlar. Çalışmamızda incelediğimiz şarkılardan elde ettiğimiz “affedicilik” değeri ile ilgili tespitler şunlardır:

Halay adlı şarkıda “küslüklerin sona erdiği düşmanlıkların bittiği” şu dizeler ile vurgulanır:

“Dost düşman hep bir olur
Küslükler hep yok olur
Halay derler adına
El ele tutuşunca” (2. SMDK, 2019; 55)

Ormanda Konser adlı şarkıda; kaplumbağa konsere geç kalır, uyarı alır ama aynı zamanda affedilir. Ormandaki konserin neşeli ve mutlu bir şekilde devam eder burada “uyarmak, affetmek, hoşgörü” değerleri verilmek istenmiştir.

“Ormanda konser vardı.
Kaplumbağa geç kaldı
Havuç yedi tavşancık
Kirpi onu uyardı.”

“Kuşlar cik cik dedi
Orman ne şahaneydi
Ormandaki konseri
Herkes çok beğenmişti.” (2. SMDK, 2019; 64)

2. Arkadaşlık

TDK Güncel Türkçe Sözlük’te (TDK, 2020) arkadaş kelimesi, “1. Birbirlerine karşı sevgi ve anlayış gösteren kimselerden her biri, bacanak, eş, yâren, yoldaş. 2. Bir ortamda birlikte bulunanların her biri, hempa, refik.” anlamlarıyla yer almıştır.

Çalışmamız kapsamında incelenen şarkılarda “arkadaşlık” değerine ilişkin şu tespitlere ulaşılmıştır. Nitekim *Hatırla ve Neşelen* adlı şarkıda, “arkadaşlığın özünde sevgi ve saygı” vardır, “bencil davranışlar yerini birlik beraberlik, paylaşma, hoşgörü” gibi değerlere bırakmıştır mesajı verilmiştir.

“Arkadaşın üzgünse konuş onunla,
Üzüldüğü şeyi anlatsın sana,
Dostluk güzeldir, büyür kol kola,
Hatırlayıp neşelen günün sonunda.

Üzgün arkadaşına bir şarkı söyle,
En güzel dostlukları paylaş müzikle,

Şarkını söyle, onu da dinle,
Hatırlayıp neşelen gün bitiminde.” (4. SMDK, 2019; 83)

3. Barış ve Huzurdan Yana Olma

Barış, TDK Güncel Türkçe Sözlük'te (TDK, 2020) “1. Barışmak işi 2. Savaşın bittiğinin bir antlaşmayla belirtilmesinden sonraki durum, sulh. 3.Böyle bir antlaşmadan sonra insanlık tarihindeki süreç. 4. Uyum, karşılıklı anlayış ve hoşgörü ile oluşturulan ortam.” anlamlarıyla açıklanmaktadır. İncelenen şarkılarda, bahsi geçen şu değerler tespit edilmiştir.

Sevgi Çiçekleri adlı şarkıda “barış” değeri aşağıdaki mısralar ile vurgulanmıştır:

“Suların mavisinde, yaprağın yeşilinde,
Barışın güneşinde biz sevgi çiçekleri.
Halay başı çek çek, bizim halayı
Tutuşan bu eller sarsın dünyayı.” (4. SMDK, 2019; 50)

Halay adlı şarkıda “barış ve huzur” ve değeri aşağıdaki mısralar ile vurgulanmıştır:

“El ele tutuşunca,
Kol kola kavuşunca,
Halay derler adına,
Dost düşman kardeş olur.
Dost düşman hep bir olur.
Küslükler hep yok olur.
Halay derler adına,
Dost düşman kardeş olur.” (4. SMDK, 2019; 50)

Bugünün Küçüğü adlı şarkıda “barışa koşmak” aşağıdaki mısralarda dile getirilmiştir:

“Hey hey ya hey
Gel barışa
Koşalım yarına
Çocuk bugünün yarını
Çocuklar yarının geleceği” (2. SMDK, 2019; 85)

4. Cesaret

Cesaret; yiğitlik, yüreklilik ve kendine güvenmek olarak tanımlanabilir. Janki (2005: 48), “bugünün yapay dünyasında kişinin, kendine karşı doğru kalabilmesi için cesarete ihtiyacı olduğunu” ifade eder. Çünkü cesaret, sadece savaşta korkusuz olmak anlamına gelmez. Aynı zamanda hayatta karşılaşılan zorluklarla mücadele etmektir. Çalışmamız kapsamında incelenen şarkılarda Keloğlan'ın “cesaret” i şu mısralarla vurgulanır:

“Masalları, türküleri, mânileri söyler,
Kimselerden korkmaz, doğruları söyler.” (4. SMDK, 2019; 48)

5. Çalışkanlık

TDK Güncel Türkçe Sözlük'te (TDK, 2020) çalışkan kelimesi “Gayretli, çalışmayı seven, faal” anlamlarıyla açıklanmaktadır. Bu noktada özveriyle, çaba harcanarak elde edilen başarıların daha kıymetli olduğu söylenebilir. Çalışmamız kapsamında incelenen şarkılarda yer alan “çalışkanlık” değerine ilişkin tespitler şunlardır:

Cırcır Böceği ile Karınca adlı şarkıda “tembelliğe karşı çıkmış”, “çalışkanlık” aşağıdaki mısralar ile vurgulanmıştır:

“Cırcır böceği çaldı saz, tembel tembel bütün yaz,
Derken kış gelip çatınca, cırcır düşündü biraz.
Baktı ki yok hiç yiyecek, ne bir sinek ne bir böcek,
Kalktı, karıncaya gitti, yandı yakındı ah etti.

Bu yalvarış karşısında bakalım, ne dedi cırcıra.
Ne yaptın sen bütün yaz, tembel tembel çaldın saz,
Yazı sazla geçirdiyen şimdi de oyna sen biraz,
Şimdi de oyna sen biraz, şimdi de oyna sen biraz.” (4. SMDK, 2019; 51)

İşbirliği ve Sabır adlı şarkıda ise “çalışkanlık” değeri, “sabır ve iş birliği” ile şöyle ilişkilendirilmiştir:

“Petekte arılar,
Azimle bal yapar.
Çiçek çiçek dolaşırken,
Birlikte çalışmakta fayda var.” (4. SMDK, 2019; 79)

Çok Çalışkan Olmalıyız adlı şarkıda ise çalışkanlık vurgusu doğrudan aşağıdaki mısralar ile yapılmıştır:

“Çok çalışkan olmalıyız,
Çok çalışkan olmalıyız.
Bu ulus için, bu vatan için,
Çok çalışkan olmalıyız.

Tembel tembel durmamalı,
Günler hiç boş kalmamalı,
Bu ulus için, bu vatan için,
Çok çalışkan olmalıyız.

Her iş zordur bilmeliyiz,
Güçlükleri yenmeliyiz.
Bu ulus için, bu vatan için,
Çok çalışkan olmalıyız.” (3. SMDK, 2019; 64)

Ağustos Böceği adlı bir başka şarkıda ise “çalışkanlık”a ve “tembellik”e şu şekilde dikkat çekilmiştir:

“Dedim ona varınca.
Aç kapıyı karınca.
Dedi bana çalma saz.
Boş durma çalış biraz.” (1. SMDK, 2019; 33)

6. Dayanışma

TDK Güncel Türkçe Sözlük’te (TDK, 2020) dayanışma, “Bir topluluğu oluşturanların duygu, düşünce ve ortak çıkarlarda birbirlerine karşılıklı bağlanması, tesanüt.” anlamlarıyla açıklanmaktadır. Bir başka deyişle ise dayanışma, iyi ve kötü günde birlik ve beraberlik içinde hareket etmektir. Çalışmamız kapsamında incelenen şarkılarda yer alan “dayanışma” değerine ilişkin tespitler şunlardır:

Koala ve Tavşan adlı şarkıda ağaç, koalaya ev sahipliği yapar, “dayanışma, yardımsevelik ve konukseverlik” değerleri aşağıdaki mısralar ile aktarılmıştır:

“Yağmur yağar her bahar,
Tıp tıp tıp tıp tıp tıp
Tıp tıp tıp tıp tıp tıp ses yapar.
Koala ağaca çıkar,
Korur onu yapraklar.” (4. SMDK, 2019; 34)

29 Ekim adlı şarkıda “millî bayramlar birlik ve beraberlik içinde kutlanırsa anlam kazanır” iletisi şöyle vurgulanır:

“Yirmi Dokuz Ekim’i,
Karşılarız neşeyle.
Çünkü bugünle erdik,
Büyük Cumhuriyet’e.” (4. SMDK, 2019; 35)

Sevgi Çiçekleri adlı şarkıda “birlik ve beraberlik, dayanışma”nın dünyayı sarması gerektiğine aşağıdaki dizelerle dikkat çekilmektedir:

“Dallarda çiçek çiçek, tarlada başak başak,
Ocakta alev alev, biz sevgi çiçekleri.
Halay başı çek çek, bizim halayı.
Tutuşan bu eller sarsın dünyayı.” (4. SMDK, 2019; 50)

23 Nisan adlı şarkıda ise “millî bayramlar, birlik, beraberlik ve dayanışma” içinde elde edilen başarının dayanışma içinde kutlanması gerektiği şöyle ifade edilir:

“El ele verelim, tral lal lal la la
Güneşe erelim, tral lal lal la la
Şarkılar söyleyelim haydi çocuklar.
Yıldızlar uyansın gülüşümüzden,
Çiçekler boyansınlar sevincimizden,
Rengârenk bayram olsun 23 Nisan.

El ele verince, tral lal lal la la
Güneşe erince, tral lal lal la la
Şarkılar söyleyince işte çocuklar,
Yıldızlar uyandı gülüşümüzden,
Çiçekler boyandılar sevincimizden,
Rengârenk bayram oldu 23 Nisan” (4. SMDK, 2019; 53)

İşbirliği ve Sabır adlı şarkıda “dayanışma, paylaşma” aşağıdaki sözler ile doğrudan vurgulanır:

“İş birliği sevgidir,
Büyür hep paylaşarak.
Sabır başarı getirir,
İstersen doğaya bak.” (4. SMDK, 2019; 79)

Davul Demiş ki adlı şarkıda ise “birlik, beraberlik ve dayanışma”nın önemine aşağıdaki ifadeler ile dikkat çekilir:

“Davul demiş ki
Gezmeye gidelim, gezmeye gidelim.
Keman demiş ki
Ben de gideceğim, ben de gideceğim.
Zurna da demiş ki
Beni de götürün, beni de götürün.
Tef de demiş ki
Hep birlikte birlikte, hep birlikte birlikte” (3. SMDK, 2019; 57)

Başlıyoruz Koroya adlı şarkıda ise “birlik ve beraberlik” içinde hareket etmenin olumlu katkılarına dikkat çekilir:

“Toplandık bir araya.
Herkes girdi sıraya.
Lütfen dikkat edin çocuklar!
Başlıyoruz koroya.
Melodiler peş peşe,
Herkes zevkten dört köşe.
Neşeli bir disiplin.
Disiplinli bir neşe.” (2. SMDK, 2019; 30)

Oyun adlı şarkıda ise “birlikte oynanan oyunların keyif verdiği şöyle dile getirilir ve birlik beraberlik” vurgulanır:

“Biz çalarız biz oynarız.
Hep birlikte el ele.
Biz çalarız, biz oynarız.
Hep birlikte el ele.” (2. SMDK, 2019; 31)

7. Dürüstlük

Dürüstlük, TDK Güncel Sözlük’te (TDK, 2020) “Doğru ve dürüst olma durumu, doğru olana yakışır davranış, dürüstlük, adalet.” anlamlarıyla açıklanmaktadır. Dürüst olan kimse yalan söylemez, hile yapmaz, sözünde durur, adaletli olur. Görüldüğü üzere dürüstlük, birçok değeri içinde barındırmaktadır. Çalışmamız kapsamında incelenen *Keloğlan Türküsü* adlı şarkıda, Keloğlan’ın “doğru”cu ve “cesaret”li yönü şu mısralar ile vurgulanır:

“Masalları, türküleri, mânileri söyler,
Kimselerden korkmaz, doğruları söyler.” (4. SMDK, 2019; 48)

8. Hüner Sahibi Olma

Bayram (2015) hüner sahibi olmayı “Hünerli ve becerikli olmak, herhangi bir konuda bilgi, birikim ve maharet sahibi olmak, kendini geliştirmek, işini iyi yapabilmek...” anlamlarıyla özetlemektedir. Çalışmamız kapsamında incelenen şarkılarda, hüner sahibi olma değerine ilişkin tespitler şunlardır:

Çocuğun Düşleri adlı şarkıda çocuklar, “meslek sahibi olma”ya aşağıdaki dizeler ile özendirilmektedir.

“Lalalay lay lay lalalay lay lay lalalay lay lay lay lay.
Büyüsem, büyüsem, büyüsem, çok büyüsem,
Martılarınla birlikte açılısam denizlere,
Bembeyaz şapkasıyla bir kaptan olsam.

“Lalalay lay lay lalalay lay lay lalalay lay lay lay lay.
Büyüsem, büyüsem, büyüsem, çok büyüsem,
Trenimle raylarda sevgi özlem taşıyan,
Çuf çuf çuf ah bir makinist olsam.”

Lalalay lay lay lalalay lay lay lalalay lay lay lay lay.
Büyüsem, büyüsem, büyüsem, çok büyüsem,
Rüzgârlarla yarışan, bulutlarda dolaşan,
Okyanusları aşan bir pilot olsam.” (1. SMDK, 2019; 32)

9. İlim İrfan Sahibi Olma

İlim irfan sahibi kişiler, fikirleriyle ve duruşlarıyla topluma yön verirler. Dolayısıyla onların yaşantılarıyla insanlığa örnek olma, öğrenmeyi sürdürme gibi bir sorumlulukları vardır. Janki’ye (2005:104) göre de “Öğrenme durduğu zaman artık değişim yoktur. Artık ilerleme yoktur. Ve görevi

öğrenme ve değişim olan ruh da ölmüş gibidir.” Çalışmamız kapsamında incelenen çocuk şarkılarında “ilim irfan sahibi olma”nın önemsendiği, üzerinde önemle durulduğu görülür. Bu değere ilişkin tespitler aşağıda örneklendirilerek verilmiştir.

Atatürk adlı şarkıda “Atatürk’ün ilme verdiği önem” üzerinde durulmuştur.

“Eğitime yön verdin
Cahilliğe dur dedin
Umutları yeşerttin
Büyük önder Atatürk” (2. SMDK, 2019; 95)

Gez Dolaş Öğren adlı şarkıda ise kültürel miras, tarih, insan emeği, medeniyetler, uygarlıklar, coğrafya, gelenek ve görenekler hakkında ilim sahibi olmanın önemi vurgulanır.

“Dünya atlasını,
Kültür mirasını,
Taşını toprağını,
Gez dolaş öğren.
Medeniyetler kuruldu,
Tarihler yazıldı,
Uygarlıklar oluştu,
Gez dolaş öğren.

Gür ormanlarını,
Akarsularını,
Deniz kenarını,
Gez dolaş öğren.

Gelenek göreneği,
İnsanın emeğini,
Hem vatanını,
Hem dünyayı öğren.” (4. SMDK, 2019; 83)

10. Misafirperverlik

TDK Güncel Türkçe Sözlük’te (TDK, 2020) misafirperverlik, konukseverlik şeklinde tanımlanır. Özellikle Türk milleti, evine gelen misafiri en iyi şekilde ağırlamaya çalışır. Alkan (1991: 742) misafire nasıl davranılması gerektiğini şöyle anlatır: “Misafirin karşısına temiz bir kıyafetle çıkılır, hâli hatırı sorulur, büyükse eli öpülür, ikramlarda bulunulur, konuşma esnasında ona öncelik verilir, gideceği zaman biraz daha kalması için ısrar edilir, belli bir yere kadar misafire refakat edilir ve yeniden gelmesi temenni edilir.” Çalışma kapsamında incelenen *Tren Gelir Hoş Gelir* adlı şarkıda “misafirperverlik” vurgusu şöyle yapılır.

“Tren gelir hoş gelir.
Ley ley limi limi ley.
Odaları boş gelir.
Mini mini güzel gel bize.
Duydum yar bize gelmiş.
Ley ley limi limi ley.
Sefa gelir hoş gelir.
Mini mini güzel gel bize.” (3. SMDK, 2019; 31)

11. Merhamet

TDK Güncel Türkçe Sözlük'te (TDK, 2020) merhamet, "Bir kimsenin veya bir başka canlının karşılaştığı kötü durumdan dolayı duyulan üzüntü, acı." anlamıyla açıklanmaktadır. Bu durumda "merhamet"; yardımlaşmayı, empati kurmayı, şefkatli olmayı gerektirir. Çalışma kapsamında incelenen şarkılarda "merhamet" değerine ilişkin tespitlere ulaşılmıştır. *Kızılay* adlı şarkıda yoksula, hastaya, yuvasız kalanlara "merhametli" olunması gerektiği vurgulanır.

"Acı günde bizlere yardım edersin
Yoksula aş, hastaya ilaç verirsin
Yuvasız kalanlara kucak açarsın
Çok severiz biz seni, inan Kızılay" (2. SMDK, 2019; 83)

Hayvanları Sevelim adlı şarkı ile hayvanlara "merhamet etmek" gerektiği ifade edilmiştir.

"Dün küçük bir kuş ağaca kondu,
Ne güzel ne güzel ötüyordu.
Gittim, evden yem getirdim,
Yemini yiyince uçtu, gitti.
Küçük kuş, küçük kuş yine gel,
Yine gel, gel minik kuş, yine gel.

Dün minik bir kedi kapıya geldi,
Ne acı ne acı miyavlıyordu.
Gittim, evden süt getirdim,
Sütünü içince kaçtı, gitti.
Minik kedi, minik kedi yine gel,
Yine gel, gel minik kedi, yine gel.

Dün küçük bir köpek yanıma geldi,
Ne güzel ne güzel havlıyordu.
Gittim, bir kemik getirdim,
Kemiği yiyince kaçtı, gitti.
Küçük köpek, küçük köpek yine gel,
Yine gel, gel küçük köpek, yine gel.
Hayvanları çok sevelim,
Onları incitmeyelim,
Onlar bizim dostlarımız sakın incitmeyelim." (4. SMDK, 2019; 85)

12. Öğüt Verme

TDK Güncel Türkçe Sözlük'te (TDK, 2020) öğüt, "Bir kimseye yapması veya yapmaması gereken şeyler için söylenen söz." anlamıyla açıklanmaktadır. Söz gelimi toplumsal kuralların, değerlerin aktarılmasında çoğunlukla "öğüt verme"ye başvurulmaktadır. Fakat doğrudan verilen öğütler, özellikle çocuklar için sıkıcı olabilmektedir. Çalışma kapsamında incelenen çocuk şarkıları, mesajlarını doğrudan öğüt vererek iletmektedir. Çalışma kapsamında incelenen şarkılarda, "öğüt verme değeri"ne ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Keloğlan Türküsi adlı şarkıda ninenin torununa "öğüt verdiği" görülür:

"Keloğlanım, kel oğlum, keleş oğlum haydi,
Dere tepe aş gel, eşeğini bul gel.
Dağda, kırda, çayırlarda, ovalarda haydi,
Oyalanma tez gel, evde nenen bekler." (4. SMDK, 2019; 48)

Nasrettin Hoca adlı şarkıda Nasrettin Hoca'nın "öğüt verici" kimliğine vurgu yapılır.

"Bir eşeği vardı, ona ters bindi,
Bunu gören herkes güldü de geçti.
Hocanın aklında vardı bir dersi." (4. SMDK, 2019; 63)

Gez Dolaş Öğren adlı şarkıda çocuklar "öğüt veren" ifadeler ile "ilim irfan sahibi olma"ya yönlendirilir:

"Dünya atlasını,
Kültür mirasını,
Taşını toprağını,
Gez dolaş öğren.

Medeniyetler kuruldu,
Tarihler yazıldı,
Uygarlıklar oluştu,
Gez dolaş öğren.

Gür ormanlarını,
Akarsularını,
Deniz kenarını,
Gez dolaş öğren.

Gelenek göreneği,
İnsanın emeğini,
Hem vatanını,
Hem dünyayı öğren." (4. SMDK, 2019; 83)

Hatırla ve Neşelen adlı şarkıda "arkadaşlık" üzerine "verilen öğütler" dikkat çeker.

"Arkadaşın üzgünse konuş onunla,
Üzüldüğü şeyi anlatsın sana,
Dostluk güzeldir, büyür kol kola,
Hatırlayıp neşelen günün sonunda.

Üzgün arkadaşına bir şarkı söyle,
En güzel dostlukları paylaş müzikle,
Şarkını söyle, onu da dinle,
Hatırlayıp neşelen gün bitiminde." (4. SMDK, 2019; 83)

Gülsün Yüzler adlı şarkıda ise sağlıklı olmak için yapılması gerekenler üzerinde durulur.

"Derin bir nefes al,
Derin bir nefes ver.
Esnet vücudunu
Ve gülsün yüzler.

Bizi güçlü yapar,
Sağlıklı besinler.
Erken uyu, erken kalk
Ve gülsün yüzler." (4. SMDK, 2019; 85)

Trafik adlı şarkıda ise çocuklar, trafik kuralları hakkında bilgilendirilir.

"Kırmızı yandı, dur, bekle!
Sakin, acele etme!

Bak sarı yandı, hazır ol!
Polise yardımcı ol!
Bekleme artık çabuk ol!
Yeşil yandı, senin yol" (2. SMDK, 2019; 89)

Bay Mikrop adlı şarkı temizlik kurallarına dair "öğütler" i içermektedir.

"Bay Mikrop, Bay Mikrop,
Beni hasta edemezsin.
Yemeğimi böyle yiyorum,
Sütümü de böyle içiyorum,
Meyveleri, sebzeleri bol yiyorum.
Ellerimi böyle yıkırım,
Saçımı da böyle tararım,
Dişlerimi fırçalarım,
Erken yatarım.
Bay Mikrop, Bay Mikrop,
Beni hasta edemezsin." (1. SMDK, 2019; 17)

Sağlıklı Olmak adlı şarkıda sağlıklı olmak için yapılması gerekenler listelenir.

"Spor yap
İyi beslen
Temiz ol
Gülüp eğlen

Koş koş kırlarda
Havayı kokla
Bir çiçeğe bak ve
Gülümse ona." (2. SMDK, 2019; 87)

Trafik adlı şarkıda trafik kurallarına uymalıyız mesajı verilir.

"Trafikte dikkatli olmalıyız
Kurallara uymalı, korunmalıyız." (2. SMDK, 2019; 89)

13. Özgürlük

TDK Güncel Türkçe Sözlük'te (TDK, 2020) özgürlük, "1. Herhangi bir kısıtlamaya, zorlamaya bağlı olmaksızın düşünme veya davranma, herhangi bir şarta bağlı olmama durumu, serbestî. 2. Her türlü dış etkiden bağımsız olarak kendi iradesine, kendi düşüncesine dayanarak karar vermesi durumu, hürriyet." anlamlarıyla açıklanmıştır. Türklerin esir hayatı yaşamayı sevmediği, tarih boyunca bağımsızlıklarını korumak için mücadele ettikleri bilinmektedir. Çalışma kapsamında incelenen çocuk şarkılarında cumhuriyet temalı şarkılar üzerinden özgürlük değeri vurgulanmıştır. Çalışma kapsamında incelenen şarkılarda geçen "özgürlük" değerine ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

"Cumhuriyet hürriyet demek,
Cumhuriyet özgürce yaşamak.
Uygarlığa çağdaşlığa durmadan,
Yılmadan koşmak demek " (1. SMDK, 2019; 63)

"Cumhuriyet, cumhuriyet, en güzel şey hürriyet,
Nice zahmet, nice emek verdi sana bu millet!
Gazimin sen en büyük yadigârisin bana,
Nice zahmet, nice emek verdi sana bu millet!

Dalgalansın her tarafta şanlı Türk'ün bayrağı,
Korumaktır ve yüceltmek azmimiz bu toprağı!
Bu vatan hiç sensiz olmaz, ey güzel cumhuriyet,
Milletim öyle demiştir; ya ölüm, ya hürriyet!" (3. SMDK, 2019; 63)

14. Sabır

Hökelekli, (2013: 117) "sabır" şöyle tanımlar: "Sabır, karşımızdaki herhangi bir olumsuz durum veya olumsuzluk oluşturacak tüm olaylara karşı insanın dayanma gücüdür. Sabır, bir kimsenin alışageldiği tabiatına uygun hallere aykırı, dengesini sarsan, acı ve sıkıntı veren durumlar karşısında direnç göstermesi, katlaması demektir." Çalışma kapsamında incelenen şarkılarda, sabrın önemine dikkat çekilerek sabreden kişinin ödüllendirildiğine tanık olunur. Cumhuriyet temalı şarkılarda cumhuriyeti elde etmek için sabırla çalışılması gerektiği vurgulanır. Zira sabrın sonunda mutluluk vardır. Bu kapsamda incelenen şarkılarda "sabır" değerine ilişkin tespitler aşağıda sıralanmıştır:

"Cumhuriyet hürriyet demek,
Cumhuriyet özgürce yaşamak.
Uygarlığa çağdaşlığa durmadan,
Yılmadan koşmak demek.

Cumhuriyet mutluluk demek,
Cumhuriyet kolkola yürümek.
Uygarlığa çağdaşlığa durmadan,
Yılmadan durmadan koşmak demek" (1. SMDK, 2019; 63)

Merdiven adlı şarkıda ise başarmak için "sabrın" gerekli olduğu aşağıdaki sözlerle ifade edilmiştir:

"Yukarıya çıkalım, aşağıya inelim
Azıcık dinlenelim, bir daha deneyelim" (2. SMDK, 2019; 18)

15. Saygı

TDK Güncel Türkçe Sözlükte (TDK, 2020) saygı, "1.Değeri, üstünlüğü, yaşlılığı, yararlılığı, kutsallığı dolayısıyla bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu, hürmet, ihtiram. 2.Başkalarını rahatsız etmekten çekinme duygusu." anlamlarıyla açıklanmıştır. Janki (2005: 82) ise gerçek saygının ne olduğunu "Gerçek saygı ne yaptığımızdan değil, onun kadar nasıl ve ne kadar iyi yaptığımızdan kaynaklanır. Bu ise davranışlarımızda açığa çıkan erdemlerimiz ve özelliklerimize göre saygı görmemiz demektir." cümleleriyle ifade etmiştir. Çalışma kapsamında incelenen şarkılarda geçen "saygı" değerine ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Sevgili Öğretmenim adlı şarkıda öğretmene "saygı" işlenmiştir.

"Sevgili öğretmenim, ismimle seslen bana.
Her zaman fırsat verdin kendimi anlatmama.
Sabah erken başladık hayatı tanımaya.
Koştuk, seninle koştuk tertemiz yarınlara.

Aklıma bahar geldi sen sınıfa girince.
Çiçekler yine açtı biz okulu sevince.
Şefkatinle çalıştık sevgili öğretmenim.
Gözlerin hep parladı bilgiyi öğretilince." (4. SMDK, 2019; 37)

Kışa Veda adlı şarkıda kış uğurlarken "saygı" kurallarının gözetildiği söylenebilir.

"Ey kış sana artık veda.
Sen git güle güle.

Görüşelim yine.
Ey kış sana artık veda.
Artık ne kar ne kayak var.
Ne kartopu oyunu
Ne de kardan adam.
Ey kış sana artık veda.” (3. SMDK, 2019; 32)

16. Sevgi (aile, arkadaş, doğa, vatan, memleket)

TDK Güncel Türkçe Sözlük'te (TDK, 2020) sevgi, “İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu.” anlamıyla açıklanır. Comte Sponville (2004: 302) ise sevgiyi şöyle izah eder: “Sevgi her erdemın başı ve sonudur. Önce anne ve evladı. Önce bedenlerin ve kalplerin sıcaklığı. Önce açlık ve süt. Önce arzu, önce haz. Önce yatıştırıcı ya da teskin eden okşama, önce koruma ya da besleme davranışı, önce sakinleştiren ses, önce bildik gerçek: Süt emziren bir anne ve sonra şu sürpriz: Uyuyan çocuğa göz kulak olan, şiddetten uzak bir erkek.” Çalışma kapsamında incelenen şarkılarda geçen “sevgi” değerine ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Bayrak sevgisi 29 Ekim adlı şarkı ile dile getirilmiştir.

“Sokaklarda evlerde,
Al bayrak dalgaları.
Onun o al rengini,
Bütün bir dünya tanır.” (4. SMDK, 2019; 35)

“Atatürk sevgisi”ne Atatürk'ü Severim ve Ey Yüce Atam adlı şarkılarda yer verilmiştir.

“Atatürk'ü severiz.
Annem, babam, hepimiz
Atatürk'ü severiz.
Atatürk'ü severim.
Sevgi dolu yüreğim,
Atatürk'ü severim.” (4. SMDK, 2019; 36)

“Pınardan hep akan sensin,
Çiçek çiçek kokan sensin.
Bayrağımdan bakan sensin,
Sevgi sana ey yüce Atam!
10 Kasımlar geldiğinde,
Hüzün vardır benliğimde,
Tüm ulusumun yüreğinde,
Çarpıyorsun ey yüce Atam!” (3. SMDK, 2019; 64)

Sevgili Öğretmenim ve Öğretmenim adlı şarkılarda “öğretmen sevgisi” üzerinde durulmuştur.

“Sevgili öğretmenim, ismimle seslen bana.
Her zaman fırsat verdin kendimi anlatmama.
Sabah erken başladık hayatı tanımaya.
Koştuk, seninle koştuk tertemiz yarınlara.

Aklıma bahar geldi sen sınıfa girince.
Çiçekler yine açtı biz okulu sevince.
Şefkatle çalıştık sevgili öğretmenim.
Gözlerin hep parladı bilgiyi öğretince.”

“Öğretmenim, canım benim, canım benim,

Seni ben pek çok, pek çok severim.
Sen bir ana, sen bir baba,
Her şey oldun, artık bana.
Okut, öğret ve nihayet,
Yurda yararlı bir insan et.” (3. SMDK, 2019; 65)

“Sevgi”, *Oyalı Mendil* adlı şarkıda aşağıdaki mısralar ile dile getirilmiştir:

“Elmalar düştü yerlere, bir iki bir iki üç topladım,
Oyalı mendilini sandığımda sakladım.

Hasretinle geçti günler, bir iki bir iki üç saymadım,
Oyalı mendilini gece gündüz kokladım.” (4. SMDK, 2019; 48)

İlkbahar adlı şarkı ise “doğa sevgisi” ne işaret etmektedir.

“Kış sona, kış sona erdi.
Her taraf çiçeklendi,
Kuşlar yuvaya döndü,
Doğadaki her şey canlanıverdi.
İlkbahar, ilkbahar geldi,
Kış sona, kış sona erdi” (4. SMDK, 2019; 84)

Hayvanları Sevelim adlı şarkı ile “hayvan sevgisi”ne dikkat çekilmiştir.

“Dün küçük bir kuş ağaca kondu,
Ne güzel ne güzel ötüyordu.
Gittim, evden yem getirdim,
Yemini yiyince uçtu, gitti.
Küçük kuş, küçük kuş yine gel,
Yine gel, gel minik kuş, yine gel.

Dün minik bir kedi kapıya geldi,
Ne acı ne acı miyavlıyordu.
Gittim, evden süt getirdim,
Sütünü içince kaçtı, gitti.
Minik kedi, minik kedi yine gel,
Yine gel, gel minik kedi, yine gel.

Dün küçük bir köpek yanıma geldi,
Ne güzel ne güzel havlıyordu.
Gittim, bir kemik getirdim,
Kemiği yiyince kaçtı, gitti.
Küçük köpek, küçük köpek yine gel,
Yine gel, gel küçük köpek, yine gel.

Hayvanları çok sevelim,
Onları incitmeyelim,
Onlar bizim dostlarımız sakın incitmeyelim.” (4. SMDK, 2019; 85)

Bulut Olsam şarkısında “vatan sevgisi” vurgulanmıştır:

“Havada bir top bulut olsam
Ne güzel yurdumu dolaşırdım
Sinop'a doğru gezinirdim
Oradan Bursa'ya süzülürdüm

Ne şirin bir yurt bu güzel yurt
Denizi güneşi havasıyla" (3. SMDK, 2019; 16)

Çok Çalışkan Olmalıyız adlı şarkı, "vatan ve ulus sevgisi" ne dikkat çeker.

"Her iş zordur bilmeliyiz,
Güçlükleri yenmeliyiz.
Bu ulus için, bu vatan için,
Çok çalışkan olmalıyız." (3. SMDK, 2019; 64)

Orman adlı şarkı ile yine "doğa sevgisi" vurgulanır.

"Kestane, gürgen, palamut,
Altı yaprak, üstü bulut.
Gel sen burda, derdi unut!
Orman ne güzel, ne güzel...

Dallar kol kola görünür,
Yaprak, yaprağa sürünür.
Kışın karlara bürünür,
Orman ne güzel, ne güzel..." (3. SMDK, 2019; 68)

Atatürk'üm Ölmedi adlı şarkıda "Atatürk sevgisi" ele alınmıştır.

Atatürk'üm ölmedi,
Fikirleri yaşıyor.
Savaşta ve barışta,
Her güçlüğü aşıyor.
Ölmedi, ölmedi,
Atatürk'üm ölmedi. (3. SMDK, 2019; 74)

Okula Başladık adlı şarkıda "okul sevgisi" ne dikkat çekilmiştir.

"Okulu sevdiren heya yaşamı sevdiren.
Derslerimiz çok güzel çalışmak güzel.
Derslerimiz pek güzel çalışmak güzel,
Okulu sevdiren heya yaşamı sevdiren." (1. SMDK, 2019; 51)

Okula Başladık adlı şarkı 2. Sınıf müzik dersi kitabında da yer almıştır.

"Okula başladık heya,
Okula başladık.
Okula başladık heya,
Okula başladık.
Sevgili öğretmenim günaydın size.
Sevgili kardeşlerim günaydın size.
Okula başladık heya." (3. SMDK, 2019; 50)

Canımsın Öğretmenim adlı şarkıda "öğretmen sevgisi" nden bahsedilir.

"Öğretmen bilgi demek, öğretmen sevgi demek
Kelimelere sığmaz bize verdiğin emek" (2. SMDK, 2019; 34)

On Kasım adlı şarkıda geçen dizelerde ise Atatürk'ün asla unutulmayacağı kalbimizdeki "sevgi" yle yaşamaya devam ettiği vurgulanmaktadır.

"Yüzyıllar geçse bile

Atam kalbimizdesin" (2. SMDK, 2019; 82)

17. Sorumluluk

Hökelekli (2013: 57), sorumluluk değerini "Sorumluluk, kişinin kendisine ve başkalarına özen ve bakım göstermesini, yükümlülüklerini yerine getirmesini, toplumsal sürece katılmasını, acılarını dindirmeye çalışmasını ve daha iyi bir dünya için çaba harcamasını içeren bir erdemdir." anlamıyla açıklamaktadır. Bu bağlamda sorumluluk sahibi kişilerin kendine güvenen, çevresindekilere yardımcı, fikir üreten, görevlerini iyi bilen kimseler oldukları söylenebilir. Çalışma kapsamında incelenen şarkılarda geçen "sorumluluk" değerine ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Keloğlan Türküsi adlı şarkıda ninesi Keloğlan'ı görevini yapma konusunda uyarılmaktadır.

"Keloğlanım, kel oğlum, keleş oğlum haydi,
Dere tepe aş gel, eşeğini bul gel." (4. SMDK, 2019; 48)

Çok Çalışkan Olmalıyız adlı şarkıda "sorumluluklarımız" üzerinde durulmuştur.

"Çok çalışkan olmalıyız,
Çok çalışkan olmalıyız.
Bu ulus için, bu vatan için,
Çok çalışkan olmalıyız.

Tembel tembel durmamalı,
Günler hiç boş kalmamalı,
Bu ulus için, bu vatan için,
Çok çalışkan olmalıyız.

Her iş zordur bilmeliyiz,
Güçlükleri yenmeliyiz.
Bu ulus için, bu vatan için,
Çok çalışkan olmalıyız." (3. SMDK, 2019; 64)

18. Tutumlu olma

TDK Güncel Türkçe Sözlük'te (TDK, 2020) tutumlu sözcüğü şöyle tanımlanır: "Aşırı harcamalardan kaçınan, idareli, muktesit." Dolayısıyla tutumlu olmak, cimriliğe kaçmadan itinalı harcamalar yapmaktır. Söz konusu çocuk şarkılarında tutumlu olmanın faydalarına ve sonuçlarına değinildiği görülmektedir. Çalışma kapsamında incelenen şarkılarda yer alan "tutumlu olma"ya ilişkin tespitler şöyle sıralanabilir:

Yerli Malı adlı şarkıda tasarruf vurgusu yapılır.

"Çalışıp kazanmalı
Kazanıp kalkınmalı
Mutlu gelecek için
Tasarruflu olmalı" (2. SMDK, 2019; 86)

Geri Dönüşüm adlı şarkıda atıkların değeri üzerinde durulur.

"Atıkları atma çöp kutusuna.
Biriktir onları çöp kutusunda.
Kâğıdı al plastiği al.
Yap çalgını, çalmaya dal.
Değerlensin atıklar.
Geri dönüşümle.

Sağlıklı bir gelecek ellerimizde." (2. SMDK, 2019; 92)

19. Vefâ

TDK Güncel Türkçe Sözlük'te (TDK, 2020) vefâ, "Sevgiyi sürdürme, sevgi, dostluk bağlılığı." anlamıyla açıklanır. Çalışma kapsamında incelenen şarkılarda geçen "vefâ" değerine ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Sevgi Dolu Atam adlı şarkıda Atatürk'ün asla unutulmayacağı mesajı verilir.

"Sevgi dolu Ata'm,
Özlemlerle anıyoruz.
Bu vatan emanetin,
İzinden yürüyoruz.
Bir güneş oldun,
Samsun'dan doğdun.
Hiç sönmeyecek,
Bir ışık tuttun.
Bir güneş oldun,
Samsun'dan doğdun.
Başöğretmenim,
Sevgi dolu Ata'm." (4. SMDK, 2019; 75)

23 Nisan adlı şarkıda Atatürk anılır, 23 Nisan'ın çocuklara Atatürk tarafından armağan edildiği vurgulanır.

"Yirmi üç nisan, yirmi üç nisan...
Atatürk'ten armağan yirmi üç nisan...
Bugün Meclis kuruldu,
Düşman yurttan kovuldu.
Yirmi üç nisan bize,
Çocuk bayramı oldu. (3. SMDK, 2019; 67)

Atam adlı şarkıda Atatürk'ün ülkemize katkılarından söz edilmekte, Türk milletinin söz konusu fedakârlıkları asla unutulmayacağı ifade edilmektedir.

"Uyan Atam, uyan da gör bizleri bizleri!
Gör ki nasıl gütmekteyiz, izleri izleri!
Gider ulus kesilse de dizleri dizleri.
Uyu Atam, rahat uyu, kabrinde kabrinde!" (3. SMDK, 2019; 73)

Atatürk'üm Ölmedi adlı şarkıda Atatürk'ün fikirlerinin günümüzde yaşamaya devam ettiğinden bahsedilmiştir.

"Atatürk'üm ölmedi,
Fikirleri yaşıyor.
Savaşta ve barışta,
Her güçlüğü aşıyor.
Ölmedi, ölmedi,
Atatürk'üm ölmedi." (3. SMDK, 2019; 74)

On Kasım adlı şarkıda ise Atatürk'ün asla unutulmayacağı vurgulanmaktadır.

"Yüzyıllar geçse bile
Atam kalbimizdesin" (2. SMDK, 2019; 82)

20. Yardımseverlik

TDK Güncel Türkçe Sözlük'te (TDK, 2020) yardımseverlik, "hayırseverlik" şeklinde karşılık bulur. Yardımseverliği birçok değerın merkezine yerleştirmek mümkündür. Zira yardımın makbul olanı; cömertlikle, kalp kırmadan, sevgiyle, saygıyla, vefâyla, tevazuyla, empatiyle yapılandır. Çalışma kapsamında incelenen şarkılarda "yardımlaşma"ya ilişkin tespitlere ulaşılmıştır. *Kızılay* adlı şarkıda bir yandan *Kızılay*'ın yardım kurumu olduğu anlatılırken diğer yandan yardımlaşmanın önemine dikkat çekilmiştir.

"Acı günde bizlere yardım edersin.

Yoksula aş, hastaya ilaç verirsin.

Yuvasız kalanlara kucak açarsın.

Çok severiz biz seni, inan *Kızılay*." (2. SMDK, 2019; 83)

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada 2019/2020 eğitim öğretim yılında ilkokul müzik dersi kitaplarında yer alan çocuk şarkılarındaki değerler tespit edilmiş ve şarkıların değerler eğitimi bakımından önemine dikkat çekilmiştir. İnceleme sonunda; "affedicilik", "arkadaşlık", "barış ve huzurdan yana olma", "cesaret", "çalışkanlık", "dayanışma", "dürüstlük", "hüner sahibi olma", "ilim irfan sahibi olma", "merhamet", "misafirperverlik", "öğüt verme", "özgürlük", "sabır", "saygı", "sevgi", "sorumluluk", "tutumlu olma", "vefâ", "yardımseverlik" olmak üzere toplam 20 değer tespit edilmiştir. Çocuk şarkılarında tespit edilen değerlerin sınıf seviyelerine göre dağılımı ise şöyledir: 4. Sınıf Müzik Ders Kitabı" 14 değer, "3. Sınıf Müzik Ders Kitabı" 8 değer, "2. Sınıf Müzik Ders Kitabı" 11 değer ve "1. Sınıf Müzik Ders Kitabı" 6 değer içermektedir.

Müzik, çocuğun hayatını birçok yönden etkiler ve geliştirir. Söz gelimi çocuk, şarkı söylerken kelimelerin söyleyişini, dilin inceliklerini öğrenir. Diğer yandan çocuğun arkadaşları ile söylediği şarkılar onun sosyal duygusal beceriler geliştirmesine katkı sağlar. Genellikle çocuk şarkıları, ritim ve dans eşliğinde söylenir. Böylece çocuğun bedensel ve psikomotor gelişimi olumlu yönde etkilenir. Ayrıca çocuk, ilgi ve seviyesine uygun şarkılar ile değerlerini ve kültürel mirasını öğrenir. Bu sayede müzik millî ve evrensel değerlerin korunmasını gelecek nesillere aktarılmasını sağlar. Çalışma kapsamında incelenen şarkıların söz konusu beklentilere cevap verdiği düşünülmektedir. Ancak müzik öğretmenleri bu hassasiyetlere sahip olmalı ve öğrencilerine bunları öğretmelidir.

Alanyazın tarandığında değerler eğitimi çalışmalarının daha çok hikâye ve romanların incelenmesi üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Özellikle yazarların çocuklar için kaleme aldığı kitaplar araştırmaların konusunu oluşturmuştur. Fakat müzik ders kitaplarında yer alan çocuk şarkıları, eğitim-öğretim sürecinde çocukların en çok karşılaştığı ürünlerdendir. MEB tarafından belirlenmiş programlara göre hazırlanmış ders kitaplarındaki şarkıların değer aktarımı açısından incelenmesi, programlarda belirtilen hedeflere ulaşıp ulaşılmadığını tespit etmek açısından önemlidir. Dolayısıyla bu çalışma, hazırlanacak yeni kitaplara da mevcut durumu görme imkânı sağlayacaktır.

Çalışma kapsamında tespit edilen değerlerin, çocukların yaşamında önemli rol oynayacağı düşünülmektedir. Örneğin ilim irfan sahibi ve manevî bakımdan güçlü bir altyapıya sahip aileler, birlik beraberliğin getirdiği güven ile toplumda güçlü dururlar. Böylece sevgi dolu örnek bir ailede yaşamının yanı sıra değerleri geçmişten geleceğe taşıyan bir köprü olurlar. Diğer yandan çocuk, günün en verimli saatlerini okulda geçirir. Dolayısıyla bu zaman dilimi onun kişilik gelişimi için önemlidir. "Arkadaşlık", "dayanışma", "yardımseverlik" gibi değerleri kazanmış çocuklar okul kültürüne daha kolay uyum sağlar. Küçük yaşlardan itibaren benimsenen değerler bireyin gelecekteki iş hayatını da etkiler. Zira çalışmada tespit edilen değerler, toplumun ihtiyaç duyduğu millî ve insani değerleri

kapsamaktadır. Bu nedenle temelinde “dürüstlük”, “sorumluluk”, “çalışkanlık”, gibi değerleri barındıran çocuk şarkılarından değerler eğitiminde faydalanılması isabetli olacaktır.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından öğretim programlarında kök değerler yer almaktadır. Bu değerler şöyle sıralanabilir: “adalet”, “dostluk”, “dürüstlük”, “öz denetim”, “sabır”, “saygı”, “sevgi”, “sorumluluk”, “vatanseverlik”, “yardımseverlik”. Çalışma kapsamında incelenen şarkılarda sadece “adalet” değerine ulaşılammıştır. “Öz denetim” değeri ise “öğüt verme” değeri içinde dolaylı olarak yer almaktadır. Söz gelimi temizliğine dikkat eden sorumluluk sahibi bir öğrencinin öz denetim becerisine de sahip olması beklenir. Ayrıca programda kök değerlerin, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına, hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacağı ifade edilmektedir. Bu noktada incelenen şarkılarda tespit edilen değerlerin birbirini tamamladığı ifade edilebilir. Nitekim hoşgörüsüz birinden merhamet beklenmez, adaletli olmayan birine de güven duyulmaz.

Müzik eğitimi öğrencilere zevk vermeli, onların sanatsal becerilerini geliştirerek çocuklara değerleri aktarabilmelidir. Bu nedenle şarkılar bir yandan değerleri içermeli bir yandan da ahenk ve ritimle öğrencileri canlı tutabilmelidir. Zira ritim ve ahenk, konunun daha iyi anlaşılmasını, dersin daha mutlu işlenmesini sağlar. Böylece şarkının ezgisi ve sözleri çocukların zihnine yerleşir. Çocuğun kolay öğrenmesine katkı sağlayan çocuk şarkıları değerler eğitimi noktasında önemli bir fırsattır. Bu sebeple müzik dersini sadece eğlence aracı olarak görmek doğru değildir. Öğretmenler, iyi seçilmiş şarkılarla gerçekleştirilecek plânlı bir müzik eğitiminin önemli olduğunu vurgular. Dolayısıyla eğitimciler, öğretilen şarkıların hem mutlu hem de millî ve insani değerleri benimsemiş geleceklerin yetiştirilmesine katkı sağlayacağı düşüncesindedirler.

Değerler eğitimi ilk ailede başlar, ilk öğretmenlerin de ebeveynler olduğu söylenebilir. Aile büyükleri, hâl ve hareketleri ile çocuklara örnek olurlar. Dolayısıyla değer aktarımında ebeveynler ön plâna çıkar. Çünkü çocuk, büyüklerini rol model alma eğilimindedir. Çocuğun okula başlaması ile değer eğitimi bitmiş olmaz. Aksine okul-aile işbirliği ile daha başarılı sonuçlara varılabilir. Çalışma kapsamında incelenen şarkıların büyük bir kısmının ses kaydına internet aracılığı ile ulaşılabilir. Değerler eğitiminde tamamlayıcı bir malzeme olarak şarkılardan, aile ve okul dayanışması ile yararlanılabilir. Ancak ailelerin genellikle ana dersler olarak nitelendirilen Türkçe ve Matematik gibi dersleri önemsedikleri bilinmektedir. Oysa öğretmenler, müziğin temel dersleri olumlu etkilediğini ailelere açıklamalıdır. Dolayısıyla, değerler eğitimi çalışmalarında aile-okul koordineli bir şekilde çalışmalı, çocuğun ihtiyaçlarını da göz önünde bulundurarak millî ve insani değerleri onlara kazandırmalıdır.

Her şarkı çocuklar için uygun değildir. Zira çocukların kendilerine has duyularları, biliş düzeyleri ve dünyaları vardır. Dolayısıyla çocuklarla ilgili konularda onların gelişim dönemleri ve yaşları göz önünde bulundurulur. Bu noktada çocuklar için hazırlanan çocuk şarkılarının çocuğa göre olması beklenmektedir. Çalışma kapsamında incelenen çocuk şarkılarının çocuklar açısından uygun olduğu düşünülmektedir. Nitekim şarkılar kısa, kolay ve tekrarlı ezgilerden oluşmuştur. Şarkı sözleri çocukların düzeyine göredir. Şarkılarda taklit ve betimlemelere yer verilmiştir. Şarkılar hem ünitelere hem de günlük hayata uygundur. Şarkılar, öğretim programında yer alan amaç ve hedeflere göre hazırlanmıştır. Ancak çocuklar, doğrudan kendilerine verilen öğütlerden hoşlanmazlar. İncelenen şarkılarda çok sayıda nasihat veren bölümler vardır. İletiler, kahramanlar ve olaylar üzerinden aktarılmalıdır. Söz gelimi nasihat veren kahramanlar, aynı zamanda yaşantılarıyla da örnek olmalıdır.

Çalışma kapsamında yapılan inceleme neticesinde aşağıdaki önerilerde bulunulabileceği düşünülmektedir.

1. Çocuklar için yazılan şarkılar, onların yaş, gelişim, ilgi, ihtiyaç, duygu ve düşüncelerine hitap etmelidir. İncelenen şarkıların dil, anlatım, konu, tema vs. açısından 6-10 yaş aralığı için uygun olduğu söylenebilir. Söz konusu şarkılar bu yaş grubu için tavsiye edilebilir.

2. İncelenen şarkılar, çocuklara değer aktarımı konusunda zengin örnekler içermektedir. Bu sebeple söz konusu şarkılardan değerler eğitiminde yararlanılması isabetli olacaktır.
3. İncelenen çocuk şarkıları sıklıkla millî değerlere yönelik mesajlar vermektedir. Dolayısıyla bu eserler, vatan ve millet sevgisini aşlamak için çocuklara önerilebilir.
4. Çocuklar, doğrudan kendilerine verilen öğütlerden hoşlanmazlar. İncelenen şarkılarda çok sayıda nasihat veren bölümler vardır. İletiler, kahramanlar ve olaylar üzerinden aktarılmalıdır. Söz gelimi nasihat veren kahramanlar, aynı zamanda yaşantılarıyla da örnek olmalıdır.
5. İncelenen çocuk şarkıları değer çeşitliliğiyle de dikkat çekmektedir. Değerler eğitiminde önemli rol oynayan bu şarkılar, anne baba ve öğretmenler tarafından çocuklara rahatlıkla önerilebilir.
6. Öğretmenler ve velilere çocuk şarkıları ve değerler eğitimi hakkında seminerler verilmelidir.
7. Çocuk şarkılarının eğlendirici ve öğretici özellikleri vardır. Buna rağmen değerler eğitimi bağlamında çocuk şarkıları konusunda yapılan çalışmalar çok azdır. Bu nedenle çocuklar tarafından sevilen çocuk şarkılarına yönelik akademik çalışmaların yapılması isabetli olacaktır.
8. Müzik derslerinde kullanılmak üzere çocuklara zevk veren, onların sanatsal becerilerini geliştirerek değerleri aktarabilen çocuklara yönelik güncel şarkılar üretilmeye devam edilmelidir.

KAYNAKLAR

- Bayram, Y. (2015). *Divan şüirleriyle değerler eğitimi*. Samsun: İkadım Belediyesi Yayınları.
- Comte-Sponville, A. (2012). *Büyük erdemler risalesi*. Işık Ergüden (çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Çağlayan, A. (2013). *Ahlâk pusulası ahlâk ve değerler eğitimi*. İstanbul: DEM Yayınları.
- Diaz, C. (2009). *Değerler eğitiminde on anahtar sözcük*. Barış Yıldırım (çev.). İstanbul: Gün Yayıncılık.
- Erikson, E. (1984). *İnsanın sekiz çağı*. Ankara: Birey ve Toplum Yayınları.
- Hökelekli, H. (2013). *Psikoloji, din ve eğitim yönüyle insanî değerler*. İstanbul: DEM Yayınları.
- İlkokul 1. Sınıf Müzik Ders Kitabı*, (2019). Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- İlkokul 2. Sınıf Müzik Ders Kitabı*, (2019). Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- İlkokul 3. Sınıf Müzik Ders Kitabı*, (2019). Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- İlkokul 4. Sınıf Müzik Ders Kitabı*, (2019). Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Janki, D. (2005). *İnsani değerler*. Bülent Özsoy (çev.). İstanbul: Okyanus Yayıncılık ve Yapımcılık LTD Şti.
- Karasar, N. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2019). *İlkokul Müzik Dersi (1, 2, 3, 4. sınıflar) Öğretim Programı*.
- Ulusoy, K. ve Dilmaç B. (2014). *Değerler eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Yaman, E. (2012). *Değerler eğitimi eğitimde yeni ufuklar*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yörükoğlu, A. (2000). *Aile ve çocuk*. İstanbul: Özgür Yayınları.
- İnternet Erişim: www.tdk.gov.tr.

Children's Songs In Textbooks Of Music Lesson In Terms Of Values Education

Extended Abstract:

In this study, children's songs in primary school Music lesson textbooks of 1st-4th grade approved by the Ministry of National Education, the Ministry of education and the Board of Education in 2019/2020 academic year were examined in terms of values education, by determining the values in those songs, attention was paid to the importance of song texts in terms of values education. Total 60 children's songs in the Music lesson textbooks were examined based on the document scanning model, which is one of the qualitative research approaches. Song texts in the aforementioned books were scanned and values are classified by plugging, messages have been removed and related determinations and evaluations were made. In addition, 2019 curriculum of all courses (Life Sciences, Turkish Language, Mathematics, Visual Arts, Music, English Language, Physical Education and Game, Religion, Culture and Moral Knowledge, Social Studies, Science), except for the music curriculum in primary school were examined in terms of the values that the student should gain.

At the end of the examination total, 20 values including the "forgiveness", "friendship", "being in a favour of peace and tranquillity", "courage", "diligence", "solidarity", "honesty", "having skills", "having knowledge", "mercy", "hospitality", "advice giving", "liberty", "patience", "respect", "love", "responsibility", "being frugal", "fidelity", "helpfulness" were determined.

Music effects and improves the child's life in many ways. For example, while singing the child learns the spoken words and the subtleties of the language. On the other hand, the songs that the child sings with his/her friends contribute to his/her development of social-emotional skills. Usually, children's songs are sung in company of rhythm and dance. So, the physical and psychomotor development of the child is positively affected. In addition, the child learns his/her values and cultural heritage with songs suitable for his/her interests and levels. Thanks to this, music ensures that national and universal values are preserved and transferred to future generations. The songs examined within the scope of the study are thought to meet these expectations. However, music teachers should have these sensitivities and teach their students.

We considered that the values determined within the scope of the study to play an important role in children's life. For example, families who have lore and knowledge, and have a strong spiritual infrastructure, in the community they stay strong with the trust. So, as well as to living in a loving example family, they become a bridge that carries values from the past to the future. On the other hand, the child spends the most productive hours of the day at school. So, this time frame is important for his/her personality development. Children who have gained values such as "friendship", "solidarity", "helpfulness" adapt to the school culture more easily. Values adopted from an early age also affect an individual's future business life. The values determined in the study cover the national and human values needed by the society. For this reason, it will be appropriate to benefit from children's songs, which include values such as "honesty", "responsibility", "diligence", in values education.

The Ministry of National Education included Root values in the curriculum. We can list these values as "justice", "friendship", "honesty", "self-control", "patience", "respect", "love", "responsibility", "patriotism", "helpfulness". The songs analyzed within the scope of the study, only the "justice" value could not be reached. The value of "self-control" is indirectly included in the value of "giving advice". For example, from responsible student who pays attention to cleanliness we expect to have self-control skills. Moreover, it is stated in the program that the root values will come to life in the teaching and learning process by dealing with themselves, both with the associated sub-values and with other root values. At this point, it can be stated that the values determined in the songs examined complement each other. Thus, we can't expect mercy from someone who is intolerant, and someone who is not just is not trusted.

Music education should give pleasure to students, develop their artistic skills, and to transfer values to children. For this reason, songs should contain values on one hand and the other hand keep students alive with harmony and rhythm. Because rhythm and harmony provide a better understanding of the subject and it helps to do the lesson happier. In this way the melody and lyrics of the song settle in the mind of the children. Children's songs, which contribute to the child's easy learning, are an important opportunity in terms of value education. For this reason, it is not correct to see the music lesson only as an entertainment tool. Teachers should emphasize to their students that a planned music education with well-chosen songs is important. Therefore, educators should be in the idea that the songs which they will taught will contribute to the cultivation of futures that have adopted happy and national and human values.

Value education is not finished when the child starts school. Rather, more successful results can be achieved with a school-family corporation. The audio recording of most of the songs examined within the scope of the study can be accessed via the internet. As a complementary material in values education, songs can be used with family and school solidarity. However, it is known that the families are concerned about the courses such as Turkish and Mathematics, which are generally considered as main courses. Whereas, teachers should explain to families that music affects basic lessons positively. Therefore, in values education studies, family-school should work in a coordinated manner and consider the national and human values by considering the needs of the child.

Children have their unique feelings, cognition levels, and worlds. Because of this every song isn't suitable for them. Therefore, children developmental periods, and ages should take into consideration in issues related to them. At this point, children's songs prepared for children are expected to be according to the child. It is considered that the children's songs examined within the scope of the study are suitable for children. Thus, the songs consist of short, easy, and repetitive tunes. Lyrics are based on the children's level. Imitations and descriptions are included in the songs. Songs are suitable for both units and daily life. The songs were prepared according to the aims and goals in the curriculum. However, children don't like the advice given directly to them. There are many advice sections in the songs reviewed. Messages must be transmitted through heroes and events. For example, heroes who give advice should also be exemplary with their lives. As a result of the examination made within the scope of the study, the following suggestions can be given.

1. Songs written for children should address their age, development, interest, needs, emotions and thoughts. It can be said that the examined songs in terms of language, expression, subject, theme, and ext. are suitable for the age range of 6-10. The aforementioned songs can be recommended for this age group.
2. The songs reviewed contain rich examples in value transfer to children. For this reason, it would be appropriate to use these songs in values education.
3. The examined children's songs often give messages about national value. Therefore, these works can be recommended to children to instill love for the homeland and the nation.
4. Children don't like advices given to them directly. There are many advice sections in the songs reviewed. Messages must be transmitted through heroes and events. For example, heroes who give advice should also be exemplary with their lives.
5. The studied children's songs also attract attention with their diversity of values. These songs, which play an important role in values education, can be recommended to parents and children by teachers.
6. Seminars should be given to teachers and parents about children's songs and value education.
7. Children's songs have entertaining and instructive features. Despite this, there are very few studies on children's songs in context of value education. For this reason, it will be appropriate to conduct academic studies for children's songs loved by children.

8. Current songs should continue to be produced for children who enjoy children for use in music lessons, who can develop their artistic skills and transfer values.
9. Music lessons teachers should teach their lessons in sense that the songs have to be taught for contributing to the cultivation of futures that are happy, savvy and able to adopt national and human values.
10. Textbook authors should choose songs that give pleasure to children, contribute to their national and universal values, as well as improving their artistic skills.

Key Words: *Values education, children's songs, music education, education of Turkish language.*